

SLOVESA *VELLE, NŌLLE, MĀLLE*

- **volō, velle, voluī,** – „chtít“
- **nōlō, nōlle, nōluī,** – „nechtít“
- **mālō, mälle, māluī,** – „raději chtít“

Prézentní systém

Indikativ prézentu				
sg.	1.	vol-ō chci	nōlō nechci	māl-ō raději chci
	2.	vīs	nōn vīs	mā-vīs
	3.	vul-t	nōn vult	mā-vult
pl.	1.	vol-u-mus	nōl-umus	māl-umus
	2.	vul-tis	nōn vultis	mā-vultis
	3.	vol-u-nt	nōl-u-nt	māl-unt
Indikativ imperfekta				
sg.	1.	vol-ē-bam chtěl jsem	nōl-ē-bam nechtl jsem	māl-ē-bam raději jsem chtěl
	2.	vol-ē-bās	nōl-ē-bās	māl-ē-bās
	3.	vol-ē-bat	nōl-ē-bat	māl-ē-bat
pl.	1.	vol-ē-bāmus	nōl-ē-bāmus	māl-ē-bāmus
	2.	vol-ē-bātis	nōl-ē-bātis	māl-ē-bātis
	3.	vol-ē-bant	nōl-ē-bant	māl-ē-bant
Indikativ futura I				
sg.	1.	vol-a-m budu chtít	nōl-a-m nebudu chtít	māl-a-m raději budu chtít
	2.	vol-ē-s	nōl-ē-s	māl-ē-s
	3.	vol-e-t	nōl-e-t	māl-e-t
pl.	1.	vol-ē-mus	nōl-ē-mus	māl-ē-mus
	2.	vol-ē-tis	nōl-ē-tis	māl-ē-tis
	3.	vol-e-nt	nōl-e-nt	māl-e-nt
Konjunktiv prézentu				
sg.	1.	vel-i-m at' chci	nōl- i-m at' nechci	māl- i-m at' raději chci
	2.	vēl-ī-s	nōl- ī-s	māl- ī-s
	3.	vel-i-t	nōl- i-t	māl- i-t
pl.	1.	vel-ī-mus	nōl- ī-mus	māl- ī-mus
	2.	vēl-ī-tis	nōl- ī-tis	māl- ī-tis
	3.	vel-i-nt	nōl- i-nt	māl- i-nt
Konjunktiv imperfekta				
sg.	1.	velle-m chtěl bych	nōlle-m nechtl bych	mälle-m raději bych chtěl
	2.	vellē-s	nōllē-s	mällē-s
	3.	velle-t	nōlle-t	mälle-t
pl.	1.	vellē-mus	nōllē-mus	mällē-mus
	2.	vellē-tis	nōllē-tis	mällē-tis
	3.	velle-nt	nōlle-nt	mälle-nt
Infinitiv prézentu				
		velle chtít	nōlle nechtít	mälle raději chtít
Participium prézentu				
		vol-ē-ns, entis chtějící	nōl-ē-ns, entis nechťející	māl-ē-ns, entis raději chtějící
Imperativ				
sg.	2.	—	nōl- ī! nechťej!	—
pl.	2.	—	nōl- ī-te! nechťejte!	—

Nōlī / nōlīte + infinitiv: vyjádření **zákazu**:

nōlī quaerere „neptej se!“
nōlī mīrārī „nediv se!“

nōlīte quaerere „neptejte se!“
nōlīte mīrārī „nedivte se!“

Perfektní systém

- pravidelné tvary

indikativ perfekta	volu-ī	nōlu-ī	mālu-ī
indikativ plusquamperfekta	volu-eram	nōlu-eram	mālu-eram
indikativ futura II	volu-erō	nōlu-erō	mālu-erō
konjunktiv perfekta	volu-erim	nōlu-erim	mālu-erim
konjunktiv plusquamperfekta	volu-issem	nōlu-issem	mālu-issem
infinitiv perfekta	volu-isse	nōlu-isse	mālu-isse

ZÁKAZ V LATINĚ

- *nōlī / nōlīte* + infinitiv: *nōlī laudāre* „nechval“, *nōlīte laudāre* „nechvalte“,
- **konjunktiv perfekta** se zápornou *nē*: *nē laudāveris* „nechval“, *nē laudāveritis* „nechvalte“,
- **konjunktiv prézentu** se zápornou *nē*: *nē laudēs* „nechval“, *nē laudētis* „nechvalte“.

KONSTRUKCE PO SLOVESECH *VELLE*, *NŌLLE*, *MĀLLE*

Po slovesech *velle*, *nōlle* a *mālle* následuje:

- prostý infinitiv (stejný podmět slovesa *velle* / *nōlle* / *mālle* a infinitivu)
- akuzativ s infinitivem (odlišné podměty slovesa *velle* / *nōlle* / *mālle* a infinitivu)
- konjunktivní věta beze spojky

Prostý infinitiv

Volō discēdere.

Chci odejít. (tj. já chci, já odejdu)

Nōlō illum librum legere.

Nechci číst tu knihu. (tj. já nechci, já nebudu číst)

Mālō tacēre.

Raději chci mlčet. (tj. já raději chci, já budu mlčet)

Akuzativ s infinitivem

Volō tē discēdere.

Chci, abys odešel. (tj. já chci, ty odejdeš)

Nōlō tē illum librum legere.

Nechci, abys četl tu knihu. (tj. já nechci, ty nebudeš číst)

Mālō tē tacēre.

Raději chci, abys mlčel. (tj. já raději chci, ty budeš mlčet)

Konjunktiv beze spojky

- konjunktiv prézentu po čase hlavním; konjunktiv imperfekta po čase vedlejším

Volō discēdās.

Chci, abys odešel.

Nōlēbam illum librum legerēs.

Nechtěl jsem, abys četl tu knihu.

Mālō taceās.

Raději chci, abys mlčel.

Sloveso *mālle*

často ve spojení se dvěma infinitivy a adverbiem *quam* „než“, srovnání dvou dějů

Rōmānī mālēbant pugnāre quam servīre.

Římané chtěli raději bojovat než sloužit.

IMPERATIV II

- imperativ futura
- zejména v zákonech a nařízeních
- **překlad:** „necht“ s přítomným časem

	1. konjugace	2. konjugace	3. konjugace	3. konjugace, typ capiō	4. konjugace
2. sg.	laud-ā-tō chval, necht' chváliš	mon-ē-tō napomínej, necht' napomínáš	leg-i-tō čti, necht' čteš	cap-i-tō chytej, necht' chytáš	aud-ī-tō slyš, necht' slyšíš
3. sg.	laud-ā-tō necht' chválí	mon-ē-tō necht' napomíná	leg-i-tō necht' čte	cap-i-tō necht' chytá	aud-ī-tō necht' slyší
2. pl.	laud-ā-tōte chvalte, necht' chválíte	mon-ē-tōte napomínejte, necht' napomínáte	leg-i-tōte čtete, necht' čtete	cap-i-tōte chytejte, necht' chytáte	aud-ī-tōte slyšte, necht' slyšíte
3. pl.	laud-a-ntō necht' chválí	mon-e-ntō necht' napomínají	leg-u-ntō necht' čtou	cap-i-u-ntō necht' chytají	aud-i-u-ntō necht' slyší

Imperativ II od *esse* a *nōlle*:

2. sg.	es-tō bud', necht' jsi	nōl-ī-tō nechtěj, necht' nechceš
3. sg.	es-tō budiž, necht' je	nōl-ī-tō necht' nechce
2. pl.	es-tōte buďte, necht' chválíte	nōl-ī-tōte nechtějte, necht' nechcete
3. pl.	s-u-ntō necht' chválí	nōl-u-ntō necht' nechtějí